

Lang Thang Giữa Cuộc Đời

Truyện ngắn của Nguyễn Ngọc Hoa

Sau đám tang cha, bữa cơm chiều nay là tối cuối cùng anh em tôi sum họp đông đủ và không biết ngày nào gặp lại. Ăn xong, Trọng (em út) và Lâm (em áp út) lái xe trở về trường để sáng mai đi học. Sang, Triết, và Bình thì sáng mai lên đường sớm về lại Texas và Louisiana đi làm. Để không khí bớt buồn rầu bịn rịn trước giờ chia tay, Sang (em kế tôi) nhíu mày nhìn tôi hỏi băng quơ,

“Ngày *tui* ở Tuy Hòa vô Sài Gòn học đệ nhất (lớp 12) trường Thánh Thomas trên đường Trương Minh Ký Phú Nhuận, anh dạy giờ ở đó mà có biết con Diên Ái học lớp *tui* không?”

“Tao là sinh viên trẻ cặm mà dạy đệ tam (lớp 10) và đệ nhị (lớp 11), sợ học trò gần chết, làm sao dám để mắt dòm ngó *tui* con gái đệ nhất. Mà sao?”

“Tháng trước, *tui* gặp *hắn* đi chợ Á đông dưới Texas. *Hắn* mừng hết lớn nói gia đình mới vượt biên tới Mỹ,” Sang được trớn lái hẳn qua chuyện cô bạn học cũ.

Diên Ái là con một, cha là trung tá phục vụ trong bộ Tổng Tham mưu. Vóc dáng cao ráo và tóc cắt ngắn, nàng đẹp và duyên dáng mặc dù không thích trang điểm. Nàng chơi thân với hai người bạn trai là Thông và Diễm; ba người học trường Thánh Thomas, ở trong xóm chợ Ông Tạ, và cùng hát lễ trong ca đoàn nhà thờ. Nàng đánh đàn ghi-ta (guitar) giỏi, hát hay, và thỉnh thoảng cùng hai bạn hợp lại đờn ca xướng hát.

Tháng Tư năm 1975, ba người bạn đang học cuối năm thứ hai đại học: Diên Ái học chương trình sư phạm hai năm để thành giáo sư trung học đệ nhất cấp, Thông học báo chí ở viện Đại học Vạn Hạnh, và Diễm học ban đốc sự Học viện Quốc gia Hành chính. Sau ngày miền Nam đổi chủ, chỉ một mình nàng được tiếp tục học, vì hai trường kia đóng cửa: Vạn Hạnh là đại học tư bị chính quyền mới tịch thu tài sản, và Quốc gia Hành chính là nơi đào tạo công chức “Mỹ Ngụy.” Cả Thông và Diễm đều yêu Diên Ái, nhưng không người nào dám mở lời tỏ tình.

Rồi cha Diên Ái đi “học tập cải tạo” không biết ngày về. Cha Thông quen thân với một cán bộ ngoài Bắc vào Sài Gòn thiết lập tờ báo *Giải Phóng* và nhờ ông ta đưa Thông vào nghề làm báo. Thông làm việc dưới quyền trực tiếp của một chị cán bộ mới ở rừng ra, gặp Thông lần đầu đã *mê tít*. Mẹ Diễm qua đời; bà trối lại năm 1954 cha Diễm ra Bắc tập kết chứ không phải đã mất như bà nói với mọi người. Còn lại một thân một mình, Diễm túng thế rời Sài Gòn tình nguyện đi Thanh niên Xung phong đào kinh, đắp đường, và phá rừng làm rẫy giúp dân các vùng sâu vùng xa.

Ở trường sư phạm, Diên Ái phải tham gia hoạt động của trường Đoàn, bị soi mói vắn vẹo liên tục, và có hẳn một đoàn viên miền Bắc theo sát để “nắm bắt tư tưởng.” Khi ra trường, nàng bị chỉ định về một trường cấp 2 (trung học đệ nhất cấp) trên Lâm Đồng. Nếu không đi, với lý lịch con trung tá “Ngụy,” nàng kể như tàn đời: sẽ không được cấp bằng, không được cấp phiếu mua thực phẩm và nhu yếu phẩm, và bị thông báo về phương để “quản lý và phân công lao động.”

Gạt nước mắt từ già mẹ ra đi, Diên Ái lên xã Đạ Long huyện Đức Trọng ở miền thượng du tỉnh Lâm Đồng, dân chúng gồm phần lớn là người Thượng và một ít người Kinh bị lừa lên đi kinh tế mới. Đạ Long từ trước đến nay chỉ có trường tiểu học, nay mở thêm trường cấp 2 nhưng chỉ mới có trên giấy tờ và chỉ có lớp 6; nàng là giáo viên đầu tiên. Hiệu trưởng trường tiểu học là Long người Gia Lai vốn là du kích xã, được đi học bổ túc đến lớp 6, và nay kiêm nhiệm hiệu trưởng trường mới. Công việc đầu tiên của nàng là cùng với dân chúng bắt tay xây ngôi trường mới. Trường lợp mái tranh, vách phen tre, và bàn ghế tự đóng bằng gỗ tạp. Lớp học có 15 học sinh, nàng *bao thầu* các môn văn như văn, sử địa, và sinh ngữ, một cô giáo tiểu học được cử lên dạy toán lý hóa, và Long dạy chính trị.

Diên Ái được xếp ở trong khu tập thể trường tiểu học, và bốn cô giáo chia nhau căn nhà gỗ mái tôn, bàn ghế tủ giường bằng gỗ tạp tự đóng lấy. Ba cô kia là dân Đà Lạt có lý lịch giống như nàng. Các thầy cô thay phiên nấu ăn chung, Long lãnh nhiệm vụ chẻ củi và gánh nước; trường nằm trên dốc cao, phải lấy nước từ cái giếng dưới chân đồi. Vì lương tháng quá ít ỏi, thầy cô phải nuôi heo gà và trồng rau cải để có đủ thức ăn hàng bữa. Sau sáu tháng, ngoài việc dạy học trò trong lớp, cô tiểu thư Sài Gòn đã biết đánh tranh, lợp nhà, cuốc đất, tưới rau, nấu cám heo, và tắm heo rành rẽ như bất cứ cô sơn nữ nào trong vùng.

Diên Ái là thiếu nữ đẹp nhất ở vùng rừng núi bán khai này và vì vậy chịu điều đứng khổ sở với tên công an xã, người nắm quyền sinh sát dân xã. Tên này theo tán tỉnh, đùa cợt số sàng, và đôi khi mang lý lịch của nàng – con “trung tá Ngụy mang nợ máu với nhân dân” – ra dọa dẫm. Nàng cũng biết Long yêu nàng mà thủ phận không dám thổ lộ. Một buổi sáng Chủ Nhật, như thường lệ, nàng đi vào rừng tìm một khoảnh khắc riêng tư để cầu nguyện cho quên bớt khổ ải của cuộc sống lưu đầy thì bỗng tên công an từ sau bụi rậm nháy ra gí lưỡi dao dài vào cổ nàng,

“Cô em đẹp quá. Lâu quá không được chơi gái, anh hứng lắm rồi. Khôn hồn thì chiều anh, không thì bỏ mạng.”

Diên Ái ứa nước mắt nghiến răng chịu trận. Xong việc, tên khốn nạn vừa cài nút quần vừa cười khà ố, “Sướng không em?” Giữa lúc đó, Long xuất hiện với cây mác đi rừng. Chàng gầm lên một tiếng, cả người lẫn mác phóng tới. Tên công an rút súng. Cây mác vừa cắm vào ngực nó thì tiếng súng nổ. Hai người đàn ông gục ngã nằm chết trên vũng máu.

Bị hiếp dâm cướp đoạt trinh tiết, Diên Ái về Sài Gòn nằm vùi và trốn kín trong nhà, không dám nhìn mặt ai. Càng oan nghiệt hơn là nàng mang thai, bụng mỗi ngày một lớn. Mẹ nàng hỏi, nàng khóc bày tỏ nguồn cơn. Mẹ đỡ người thở dài,

“Con định giữ nó?”

“Đầu sao cũng là con con, đâu có tội tình gì? Chúa đâu có cho phép bỏ nó mẹ ời.”

Hai tháng sau, cha Diên Ái được ra trại (thả về). Lúc ấy, mẹ nàng cho biết còn để dành hơn một chục lượng vàng, chờ chồng về *mua chỗ* vượt biên cho gia đình. Vì *nếu cái cột đèn biết đi, nó cũng ra đi*. Nàng ôm bụng bầu năm tháng lên tàu. Chuyển vượt biển may mắn trót lọt, họ tới trại tỵ nạn Galang ở Nam Dương. Nhờ giới Anh văn, nàng làm thông dịch viên cho các phái đoàn phỏng vấn người tỵ nạn xin đi định cư và có cơ hội giúp đỡ đồng bào trong trại. Bé Ân, con trai nàng, chào đời trong niềm vui của mẹ và ông bà. Đơn xin định cư Hoa kỳ được chấp

thuận, gia đình nàng được một nhà thờ Công giáo ở Austin thuộc tiểu bang Texas bảo trợ. Ở đây, nàng gặp lại người bạn học cũ là Sang em tôi.

* * *

Trong khi cha mẹ hưởng trợ cấp của chính phủ và ở nhà giữ bé Ân, Diên Ái làm trợ giáo cho một trường mầm non (preschool) dành cho trẻ em từ hai đến năm tuổi, trước khi tới tuổi đến lớp mẫu giáo hay trường tiểu học. Nàng học lớp đêm ở Đại học Cộng đồng Austin, hai năm sau tốt nghiệp, và trở thành cô giáo chính thức. Khi có người tò mò hỏi về bé Ân, nàng trả lời vắn tắt, “Cha cháu mất lúc cháu còn trong bụng mẹ.” Nhiều người đàn ông độc thân muốn theo đuổi người thiếu phụ trẻ đẹp có việc làm vững chắc, đến nhà tặng quà cho bé Ân, và mời nàng đi chơi; nàng từ chối và nói thực,

“Tôi bận rộn, còn chút thì giờ phải dành cho con. Không dám nghĩ đến chuyện gì khác.”

Ở Austin năm năm, gia đình Diên Ái dọn về Westminster ở nam California. Cha mẹ nàng xin được *housing* (nhà ở được chính phủ trợ cấp), và nàng thuê nhà ở riêng với bé Ân, mở một trung tâm giữ trẻ, và dần dần khuếch trương thành một trường mầm non. Nàng rất ngại giao tiếp với đàn ông độc thân người Việt. Đến với nàng, họ chỉ nhắm tới liên hệ tình dục hay hôn nhân, trong lúc nàng khát khao tình bằng hữu thực sự như với Thông và Diễm trước đây. Bạn bè phái nam của nàng thu hẹp vào vài người Mỹ, thân nhất là Marvin, một anh *gay* (tình dục đồng giới phái nam). Đưa bé Ân đi ăn, nàng thường rủ Marvin theo, người ngoài nghĩ hai người là đôi tình nhân.

Một hôm trong khi ăn, thấy Marvin có vẻ suy tư và lo âu hơn mọi ngày, Diên Ái ân cần hỏi,

“Marvin, bồ có chuyện gì khó khăn, mình giúp được không?”

“Mình có chuyện rắc rối, chắc phải nhờ bồ.”

“Bồ nói đi.”

“Ông nội mình ở Denver thuộc tiểu bang Colorado đang bệnh nặng,” Marvin do dự, “Tuần rồi mình về thăm ông vì mẹ gọi cho biết ông bị ung thư gan giai đoạn cuối và muốn gặp lại mình. Sau bao năm cách xa, mình thấy ông già đi nhiều, cơn bệnh kinh khủng khiến ông chỉ còn da bọc xương.”

Marvin đã từng kể gia đình chàng rất giàu, ông nội chỉ có chàng là cháu duy nhất, nhưng lại cực kỳ bảo thủ và rất kỳ thị các anh *gay*; chàng bỏ Denver dọn qua California cũng vì lý do đó. Diên Ái nắm tay Marvin,

“Xin chia buồn với bồ. Hy vọng bồ đã làm hòa để ông yên tâm nhắm mắt lìa đời.”

“Cám ơn bồ,” Marvin siết chặt tay bạn, “Ông hứa không những sẽ bỏ qua chuyện cũ mà sẽ để lại toàn bộ tài sản cho mình nếu mình lấy vợ trước khi ông lìa đời. Đó là chuyện mình cần nhờ bồ giúp một tay.”

“Làm sao chúng mình có thể lập gia đình với nhau?” Diên Ái lúng túng.

“Xin lỗi bồ nếu đề nghị này quá đùng đột. Nhưng nếu hai đứa thành hôn trên phương diện pháp lý, mình sẽ không làm tổn thương sự trong sạch của bồ mà hai đứa sẽ có khả năng tài chánh bảo đảm tương lai cho Ân. Cuộc hôn nhân ngoài mặt này có thể chấm dứt bất cứ lúc nào; ở xứ này, ly dị dễ như chơi mà!”

Thế là đám cưới chạy tang cử hành, người ngoài nghĩ Marvin và Diên Ái là đôi vợ chồng lý tưởng. Nàng và bé Ân dọn về căn nhà mới mua của Marvin, “vợ chồng” ngủ riêng, và Ân (đang học lớp 9) có phòng học phòng ngủ riêng. Hai người chia nhau lo cơm nước và dọn dẹp nhà cửa, và cuối tuần cả nhà cùng nhau đi ăn nhà hàng như trước. Nàng đóng góp một nửa chi phí trong nhà, Marvin nhận và bỏ hết vào quỹ đại học của Ân. Ba năm sau, cha Marvin về hưu và gọi Marvin về cai quản cơ sở kinh doanh của gia đình. Marvin và Diên Ái lặng lẽ ly dị, và Marvin nhường quyền sở hữu căn nhà cho nàng, chia đôi tài sản còn lại, nhận Ân làm con, và chỉ định cậu là người thừa kế.

Một phần tư thế kỷ sau ngày bỏ nước ra đi, Diên Ái trở về Việt nam tìm thăm bạn cũ. Thông đã cưới cô *sếp* làm vợ, nhưng cô sớm nhận ra Thông lấy cô cốt để khóa lấp hình ảnh Diên Ái trong tim. Ba năm sau, họ ly dị. Với nhiều mối tình qua đường, chàng không quan tâm đến sức khỏe và hàng đêm vui chôn trong men rượu. Chàng bị bệnh đái đường và huyết áp cao, mắc chứng hư thận trầm trọng, và phải giải phẫu ghép thận mà Diễm là người hiến thận.

Sau năm năm làm Thanh niên Xung phong khổ nhọc cùng cực, Diễm được thăng lên chức giám đốc và nhờ đó khám phá ra bộ máy chính quyền gồm toàn những tay tham nhũng, dối trá, và ăn cắp. Chàng viết bài tố cáo và nhờ Thông đăng lên tờ *Giải Phóng*, nhưng bị cái hệ thống gian xảo từ trên xuống dùng quyền lực *cả vú lấp miệng em* và trả thù tới nơi tới chốn. Nhờ cha (liên lạc được năm 1977) làm thứ trưởng bộ Kinh tế che chở nên chỉ bị cách chức mà không bị tù đày, Tiềm về làm hiệu trưởng một trường “giáo dục lao động” dùng để giam giữ thanh niên nghiện ma túy để buộc họ cai nghiện. Chàng kết hôn với một cựu học viên của trường; cô bé gái ba tuổi mang tên Ái của người bạn cũ.

Đêm chia tay trước khi trở lại Hoa kỳ, Diên Ái đàn và hát cho bạn nghe,

Thà là rong rêu, lênh đênh trên biển.

Thà là chim bay vui theo tháng ngày.

Thà là mây trôi mênh mang giữa bầu trời.

Lang thang giữa cuộc đời mà vui.

(Nguyễn Tâm – “Rong Rêu”)

Lời hát buồn của Diên Ái như chuyến đật đến bạn điều nàng chôn tận đáy lòng bao nhiêu năm nay: Nàng là *lesbian*, tình dục đồng giới phái nữ.

Nguyễn Ngọc Hoa

Ngày 13 tháng Bảy, 2022